

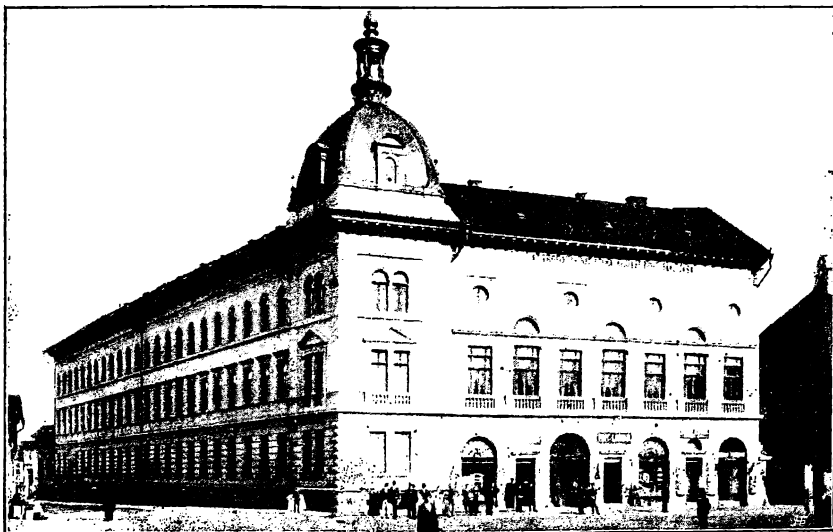

AZ
ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET
THEOLOGIAI FAKULTÁSÁNAK
ÉRTESITŐJE

AZ 1899—1900. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE
KENESSEY BÉLA,

A THEOL. FAKULTÁS IGAZGATÓJA.

KOLOZSVÁR,
AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET KIADÁSA.

NYOMATOTT GOMBOS FERENCZNÉL KOLOZSVÁRT.

A hit és az akarat.

(Felolvasatott 1899. szept. 10-én a tanév megnyitása alkalmával.)

Méltóságos Előjáróság!

Nemes ifjuság!

Nagyérdemü közönség!

Itt állunk, mi a vezetők és Önök, nemes ifjuság, a kiket az Ur reánk bizott, egy nagy szakadék szélén, a tudományos kérdések szédítő mélységei felett. Át tudunk-e menni a szakadékon, meg tudjuk-e járni a mélységeket, — avagy belébukva, elveszünk-e? — ez a kérdés. Vagy *William Jamesnek* gyönyörű hasonlatát idézve, azt mondhatjuk, hogy úgy vagyunk, mint a magas hegyi ösvényen hóforgatagban és vakító felhőkben álló útas, a ki a futó felhők között csak egy-egy pillanatra láthat meg egy-egy útdarabkát. Ha bizonytalankodással megáll s révedező szemekkel azt keresgeti, hogy melyik az igazi út, ott fagy meg álló helyében. Ha pedig hamis útra tér, összezúzza magát. Nem tudja biztosan, hogy hát egyáltalában van-e helyes és a nehéz helyzetből kivezető, megbízható út? Mit tegyen?!

„Legyen erős és bátor! Tegye és remélje a legjobbat és nyugodtan várja a bekövetkezendőket!” — mondja neki a teljesen gyakorlatias pozitívista.

„Kisértse meg, hogy talán ez, vagy amaz út lesz a jobbik” — tanácsolja a skeptikus bölcslő, — „mert hiszen egyáltalában nem tudhatjuk, ha vajjon van-e biztos út? Az egész élet csak „talán“-okból áll.”

Nem; nemes ifjúság, egész határozottsággal állítom, hogy nem ez az utolsó kijelentés. Mind a két tanácsban csak fél-igaz-

ság van. Az első azért hiányos, mert nem jelöli meg az elhatározás, az akaratereő forrását; nem azt az alapot, a melyen tehesse és remélhesse a legjobbat az a szegény, nehéz helyzetbe jutott útas. A másik pedig azért, mert vagy egy bizonytalan útnak kergeti neki, vagy pedig míg ott tépelődik a maga „talán“-jával, aggságoskodva néz ide s oda, ott engedi elpusztulni.

Van a két tanácson kívül egy harmadik, egy erőteljes positívum, — a *hit*. „Talán“-okkal az életben nem lehet operálni. „Talán“-nal nincs győzelem, hűség, vagy bátorság sugallta tett. Nincs szolgálat, nagylelkűség, önfeláldozás, szóval nincs erény az ethikai téren és nincs a tudományban kutatás, kísérlet, alkotás. A „talán“-okkal szemben a pozitív hit az egyetlen, a mi mellett physikai és szellemi életet élhetünk. *Hitünk* a győzelemben, a sikerben az egyetlen, a mi a győzelmet és a sikert biztosítja.

Egész physikai életünk nem egyéb, mint egy örökös kockázat abban a nagy küzdelemben, a melyet a környezettel folytatunk és tényleg személyünk perczről-perczre, óráról-órára egy halálos játékra van feltéve. Ha ellene tudunk állani a környezet megsemmisíteni akaró hatalmának; ha tudunk váltakozó harcmódora különböző fázisaihoz alkalmazkodni élünk; ha nem meghalunk. A halál a környezetnek az elernyedtt és ellenállásra képtelen szervezet felett vett győzedelme.

Szellemi életünk is egy örökös küzdelem a létért, a mely harcban belső, szellemi egyéniségünk van szintén óráról-órára feltéve a játékra. Óriási meredélyek szélére állít bennünket untalan a tudomány s itt is úgy vagyunk, mint a physikai életben, hogy ha hiszszük, hogy a szakadékot át tudjuk ugrani, lábaink erőt nyernek s átjutunk. De ha nincs hitünk önmagunkban és a sikerben és folytonosan csak azokra a szép fejtegetésekre gondolunk, a melyeket a „tudományosság“ védői a „talán“-ról elmondottak akkor addig tétovázunk, míg bizalmat veszttve, lábaink reszketni kezdenek és kétségbeesve a mélységbe vetjük magunkat.

Csodálatos, hogy az emberek épen azt a hitet nézik le, vetik meg, akarják sárba dobni, a mely nélkül pedig egy pillanatig sem élhetnek meg; azt a hitet, a mely nélkül se élni, se gondolkozni nem tudunk és a melyttől csak azon az áron foszthat-

juk meg magunkat, ha „szellemi nullák vagyunk“ A hit, — eltekintve vallási vonatkozásaitól és tartalmától, — egy olyan hypothesis, a melylyel dolgozunk, vagy jobban mondva, a mely nélkül nem dolgozhatunk; mert hogy pl. amaz u. n. „örök természeti törvényekre“ hivatkozzam, azt, hogy a természet holnap ugyanazokat a törvényeket követi, a melyeket ma követett, ez egy olyan felvétel, a melyet senki sem *tudhat*, de a melyet a megismerés és a cselekvés lehetősége érdekében mindenki felvesz, elhisz, sőt követel. A hit hypothesis és egyéb, különben tudományosaknak mondott hypothesisek között az egyetlen különbség csak az, hogy míg némely hypothesis-t öt perc alatt meg lehet dönteni addig amaz évezredekkel daczol és minél később következik be valamely hypothesisre nézve a csalódás, annál erősebb a benne való hit.

A tudományos hypothesisek értéke attól függ, hogy segítségükkel mennyi jelenséget lehet megismerni, megmagyarázni és érthetővé tenni.

A vallási hypothesisnek, a szűkebb értelemben vett hitnek értéke pedig attól, hogy belőle milyen erkölcsi élet fejlődik, a cselekvő személyt hogyan tudja alakítani, benne micsoda ethikai erőket képes kifejteni.

Mikor az embert és az életet vizsgáljuk, nem azt az abstract embert kell vennünk, a kít a tudós a maga íróasztala mellett a saját „tudalmából“ alakít meg; hanem a konkrét embert, úgy, a mint az *van* és a konkrét viszonyok között él. Azokat a souverain postulatumokat kell tekintetbe vennünk, a melyek eltagadhatatlanul állottak egy Kant elé is, mint a tiszta ész követelményei, vagy mint kategorikus imperativus. Ez a konkrét ember pedig, — a mint *Fichte* annyi igazsággal mondotta, — „cselekvőség.“ „Az ember szívében a tetterő örökélő forrása buzog“, vagy a mint a magát radikális empiristának nevező William James mondja: „az akarat határozza meg az életet. Ez az ember ősjoga. Az akaratnak joga van a gondolkozásra is befolyást gyakorolni; nem ugyan a tényeknek a részletekben való megállapítására, mert e tekintetben az értelemnek egyedül maguk a tények után kell igazodnia, hanem egészben a *való* felfogására és jelentőségére. Ha a tudományos megismerés elérne a dolgok végéig,

akkor megélhetnénk csupán a tudománynyal. Miután azonban a tudomány csak épen a széleit, a körvonalait világítja meg annak a homályos continensnek, a melyet universumnak nevezünk, szükségünk van oly eszmékre, a melyek egész lényünknek megfelelnek, gondolatokra, a melyek lehetővé teszik, hogy cselekedjünk, reméljünk, éljünk. Valamely világnézet felvétele, elsajátítása mindig a kedély, az elhatározás dolga, az akarat ténye, akkor is, mikor az ember az agnostikus önmegtartóztatásra határozza el magát, hogy egy lépéssel sem megy tovább, mint a meddig a tudományos bizonyítás elér, vagy akkor is, mikor elhatározza, hogy bizonyos eszményi előfelvételeket alkot az universum végső természetéről, a mely felvételek nélkül végelemzésben még sem tud el lenni. Ha a természet folyásának csak pusztá nézői volnánk, akkor elég volna a tisztán tudományos ismeretre szorítkoznunk. De mi együtt cselekvők, együtt teremtők vagyunk a világban s mint ilyenek nem mellőzhetjük, hogy az élet és annak rendeltetése felől ne alkossuk meg a végső felvételeket. Az élet az egész világfolyással feloldhatatlanul össze lévén szöve, nem lehetünk el a nélkül, hogy a valóról általában és annak az erkölcsi és a szellemi élethez való viszonyáról bizonyos előfeltételeket ne alkossunk.“

A konkrét emberben legérdekesebb és legértékesebb ennek hite és eszményei, melyek akaratát, cselekvőségét elhatározzák és épen azért soha sem diadalmaskodhatik valamely olyan bölcséleti irány, a mely vonakodik az ember legerőteljesebb érzés- és akarat hajtóerőit határozottan elismerni. A fatalismus, mely minden törekvést hiábavalónak tart, soha sem lehet uralkodó világnézetté, mert az az ösztön, hogy az életet, mint törekvést és küzdelmet fogjuk fel, nemünkben kiirthatatlan; míg ellenben az egyéni erő kifejtését annyira hangsúlyozó praedestinatio gondolat lassanként meghódítja a világot.

A konkrét ember, a ki minden szükségét a maga idejében érez, semmi kárpótlást nem fogad el az életért az élet teljességén kívül. Azt szürke elméletekkel eláztatni nem lehet. A dolgokkal szemben, a melyek öntudatra jutnak, nem a theoria az első kérdés *mi* ez? hanem a gyakorlat *mire* való? *mit* tegyek? A megismerés teljesen tökéletlen, míg csak cselekvésbe át nem megy.

Mint cselekvő lényekben van egy elem bennünk, a melyet a keresztyénség határozottan elismer, de a melyet a bölcsesek mellőznek. Ez az elem a hit. És innen érthető meg a keresztyénségnek az a hódító ereje; mert épen amaz erőknél felel meg, a melyek a konkrét emberben vannak, annak lelke követelményeit elégitik ki és cselekvését teszik szabaddá. Igazságot nyújt, hogy az igazság által szabadokká tegyen. Innen a protestántizmus gyors diadala is, mert Luther, vagy Kálvin azokra az erőkre hivatkozott, a melyek a legközönségesebb emberben is megvannak, erőkre, — mint a kegyelemből hit által való megigazulás és az önerőnk felett való kétkedés, — a melyek személyesek és a melyeknek nincs semmi szükségük papi közbenjárásra; erőkre, a melyek az embereket egyenesen és közvetlenül Istennel állítják szembe.

Lényegünkben legmélyebb az a belső élet, a szívnek az a homályos régiója, a hol akaratunkkal és nem akarásunkkal, hitünkkel és remegésünkkel egyedül vagyunk. Mint a hogy a barlangok nyílásain, a földkéreg szakadásain törnek ki a föld mélyéből azok a vizek, melyek a forrásokat alkotják, úgy veszik külső tetteink és elhatározásunk forrásai a maguk eredetüket a személyiségnek homályos, elrejtett mélységeiből. Itt rejlik legmélyebb szervünk a dolgok lényegével való érintkezésre s lelkünk e konkrét mozgulásaihoz szólnak összehasonlítgatásokkal az elvont tételek és tudományos bizonyítékok. Itt lenn, belső életünkben *valóság* az, a mi pedig a rideg ész előtt csak *lehetőség* és az a valóság határozza meg cselekvésünket. Gyönyörűen mondja W. Salter, hogy a „bátorság lényege: az életet rátenni valamely lehetőségre; a hit lényege pedig az a meggyőződés, hogy ez a lehetőség létezik.“

Ama közönséges meghatározás mellett, hogy a hit nem egyéb, mint naiv elhívése valaminek, a miről tudjuk, hogy nem igaz a hit tulajdonképen hazugság. A hit valóságban mindig csak élő optikra vonatkozhatik. A hitet mindig a cselekvéshez kell mérni és a vallásos hit védelme is a cselekvés körül forog. És ha sikerülne valakinek bebizonyítani, hogy az a cselekvés, melyet a keresztyén vallásos hit diktál, vagy inspirál, semmiben sem különbözik attól a cselekvéstől, a melyet a naturálisztikus hypothesis indít hajlandó volnék kimondani, hogy az egész keresztyén vallásos hit

merőben felesleges és az ennek igazolásáért vívott küzdelem csak üres játék, komoly lelkekhez méltatlan donquichotti szélmalom-harcz.

Nem azzal a Pascal-féle üzleties szellemet eláruló, hamis okoskodással kívánom a hit szükségét Önök előtt igazolni, a mely azt mondja, hogy „vagy azt hiszitek, hogy van Isten, vagy azt, hogy nincs. Melyiknek adtok előnyt? Az emberi értelem nem tud rá feleletet adni. Köztetek és a dolgok között egy szerencsejáték folyik, a melynél az utolsó ítélet napján vagy fej, vagy írás esik. Fontoljátok meg, melyikkel nyertek, vagy veszítetek, ha mindeneteket a „fej“-re, azaz az Isten lételére teszitek rá. Ha nyertek, örök üdvösséget nyertek, de ha veszítetek, tulajdonképpen mégis semmi kárt nem vallotok. Ha e játéknál végtelenül sok lehető esély volna is és köztük csak egyetlen, a mely Isten mellett szólana, akkor is mindent, a mitek van, Istenre kellene raknotok, mert ha ily módon egészen biztosan tennétek ki magatokat a véges veszteségnek, úgy minden véges veszteség csekély ár a végtelen nyereség lehetőségével szemben. Menjetek azért, vegyetek szentelt vizet és olvastassatok miséket; a hit magától jó és elaltatja kételyeiteket, — *çela vous fera croire et vous abêtira*. Miért ne inkább ezt? Alapjában mit veszítettetek! — és általában nem is akarok semmiféle elméleti bizonyítgatásokba bocsátkozni, csak arra hívom fel Önöket, hogy jöjjenek és lássanak! Jöjjenek és velünk együtt keressék az emberi lélek mélységeit, nézzék meg az isteni kijelentés szentek-szentjének titkait, szemléljék az Isten felséges üdvtervét, a mint azt előkészítette és a mi Urunk, a Jézus Krisztusban megvalósította, lássák meg az Ő csodálatos dolgait az évezredek hosszú folyamán és a jelen történeteiben, a természet és a szellem világában és ha majd a belső testimonium spiritus sancti szavát hallják Önök is, akkor álljanak az Ur elé, mint egykor a fiatal Sámuel: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!“ (I. Sám. III. 10.) Aztán majd megértik és megérik, hogy míg egyfelől „a hit az olyan dolgoknak valóságok, a melyeket reménylünk és a mely dolgok nem láttatnak, azoknak bizonyos mutatójuk“ addig másfelől ez a hit a cselekvésre ösztönző legfelségesebb erő, a mely nagy és szent kötelességeket ró reánk, a mely hegyeket mozdit ki helyökből és a mely meggyőzi a világot!

A Krisztus evangéliumának ereje abban az örök igaz kijelentésben van, hogy sem az Isten, sem az universum nem követel tőlünk semmi olyat, a mit közülünk a legkisebb is meg ne tehetne. A siker, a diadal mindig és mindenben csak a cselekvés energiájától függ; ez az energia pedig attól a hittől, hogy nem szenvedünk hajótörést.

Az a hóvihartól körülvevett, felhőkbe burkolt, meredélyen álló útas sem megfagyni nem kénytelen egy álló helyében, sem lezuhannia szakadékba. Az Ur kézen fogva vezeti az ő gyermekeit és a hit világánál biztos ösvényt mutat.

Bízzuk Ő reá a mi útainkat és Ő majd megcselekszi!
E bizodalommal nyitom meg az 1899—1900. tanévet.

Kenessey Béla,
theol. igazgató.

II.

Adatok az 1899—1900. tanévről.

Az 1899—1900-iki ötödik tanév megnyitása az intézeti előjáróság, a tanári kar, az ifjuság és nagyobb számú érdeklődő közönség jelenlétében 1899. szept. 10-én folyt le a szokásos módon. Dr. *Bartók* György püspök úr emelkedett szellemű imája után, melyben az Úr áldását kérte az új tanévre, *Kenessey* Béla igazgató tartotta meg év-megnyitó „A hit és az akarat” című értekezését. Az ünnepély előtt és után az ifjúsági énekkar működött közre.

Az 1899—900. tanévre felvételért 42 hittan- és 59 bölcsészethallgató ifjú folyamodott. Ezek között a theologus ifjak közül régi növendék 24, új 18 a bölcsészethallgatók közül pedig régi 34, új 25. Egy bölcsészethallgató még a felvétel előtt vizszakérvén folyamodványát, az 1899. aug. 22-én tartott tanárkari gyűlésen összesen 100 folyamodvány elbírálása történt meg.

A theologiai tanfolyamra ujonnan folyamodott ifjak közül jelesen érett 4, jól 3, egyszerűen érett 6, egy-egy tárgyból szeptemberi javító vizsgára útasított volt 5, a kik azonban a vizsga utólagos kiállása reményében szintén felvétettek, de csak teljes díjfizetés mellett, a mennyiben ilyeneknek törvényeink és rendtartási szabályaink kedvezményt adni nem engednek.

A felvétel alkalmával a theologiai tanfolyamra felvétetett IV évre 3, a III. évre 11, a II. évre 10 és az I. évre 18. Ezek között 5 teljesen ingyenesnek, kilencz 100—100 frt ösztöndíjra, de a melyből 50—50 frt convictusi díjat tartozott fizetni, nyolcz 25—25 frt convictusi díj fizetés mellett, egy 90 frtos ösztöndíjra, ebből 50 frt convictusi díjat fizetve, kilencz 50 frt kedvezményes díjjal és 5 nyolczvan frt díj fizetés kötelezettséggel.

A bölcsészethallgatók közül 18-an ajánlottak fel a Nmélt. vall. és közoktatásügyi miniszter úr által létesített állami ingyenes helyekre; 7-en vétettek fel 100—100 frt és 24-en 150—150 frt convictusi díj fizetés kötelezettsége mellett; míg 10 folyamodó kérését a helyiség elégtelenségére tekintettel vissza kellett küldendünk.

A szeptember 7 s következő napjain megtartott beiratások alkalmával tényleg beiratkozott összesen theologus 40 és pedig IV éves 3; III. éves 9; II. éves 10 és I. éves 18. A felvett papnövendékek közül 1 az alapvizsga letétele után más tanintézetbe távozott, 1 pedig nem is jelentkezett.

Bölcsészethallgató tanárjelölt beiratkozott 47, úgy hogy a tanév összesen 87 ifjúval nyitattott meg.

A létszámban a tanév folyamán a theologus ifjagnál semm változás nem történt a bölcsészethallgatók közül három időközben ugyan eltávozott, — az egyik, mert anyagilag nem bírta pályáját folytatni, a másik az egyetemi könyvtárnál nyert alkalmazást, a harmadik pedig, mert, mint végzett papnövendék, illetőleg segédlelkész papi állásra választott meg, — de helyeik azonnal újabb felvettekkel töltettek be, úgy hogy a tanévet az év elején volt létszámmal zártuk.

A theologus ifjak közül a nagy-enyedi Bethlen-kollegiumtól járó ösztöndíjakban Czirmay Zoltán és Molnár Imre IV éves;

Lovass Aladár, Magyar Árpád és Szabó András III. éves;

Bedő Ödön, Daróczi Ferencz, Máthé Gyula, Osváth Lajos és Tóth Gyula II. éves;

Farkas József, Izsák Aladár, Kiss Albert, Kónya Kálmán, Márton Árpád és Megyaszai Mihály I-ső éves theologusok részesültek.

Miután azonban a II. félévben a nagy lelkészhiányra tekintettel Czirmay Zoltán IV éves theologust Kézdi-Vásárhelyre, Molnár Imre IV évest pedig Székely-Udvarhelyre voltunk kénytelenek segédpapi, illetőleg helyettes vallástanári szolgálatra kibocsátani, egy ifjútól pedig a tanulmányaiban tanúsított jelentékeny hanyatlás miatt a tanári kar elvette az ösztöndíjat, e három ösztöndíj Mircse Ferencz IV Csiki István és Takács József I-ső éves theologusoknak adatott ki a II-ik félévi részletében 50—50 frt összegben.

A bölcsészethallgató tanárjelöltek közül a 18 állami ingyenes helyre a Nmélt. vall. és közoktatásügyi miniszter úr 73015—1899. számú magas rendeletével a következő ifjakat nevezte ki

Daru Mihály, Darvai István, Fehér Gábor, Fodor János, Gaál Ferencz, Gergely Lajos, Györe János, Kakasi Gyula, Loisch János, Matolcsi László, Mockovcsák János, Müller Ede, Nagy Elemér, Osváth Ferencz, Spániel Vincze, Szász József, Szathmári Jenő és Vargha János.

E jótéteményes ifjak közül azonban, miután Gaál Ferencz s. lelkész papi állomásra választatott meg s így az internátusból eltávozott, Fodor János és Nagy Elemér pedig a tanárképezdei 400—400 frtos ösztöndíjban részesült, előljáróságunk, illetőleg az egyházkerület Igazgató-tanácsának fölterjesztésére a kultuszminiszter úr ő Nagyméltósága az így megüresedett helyekre a II-ik félére Orbán Elek, Róth Ágoston és Széles Lajos tanárjelölteket méltóztatott kinevezni.

Az ösztöndíjakért, valamint az állami jótéteményes helyekért minden évben újból, külön kell kérvényezni; a kik azonban már egyszer ezeket megkapták, lehetőleg mindaddig élvezetükben hagyatnak, s illetőleg azokra újból felajánltatnak, a mig csak rájuk érdemtelenné nem teszik magukat. Így vétetett el a II-ik félére, a mint már említve volt, a tanári kar által egy II. éves theologustól a stipendium, miután tanulmányaiban jelentékeny hanyatlást mutatott.

A miniszteri magas rendelet értelmében az állami jótéteményes helyeken lévő tanárjelöltek mindenben az internátusi fegyelmi szabályok alá tartoznak s az Előljáróság a fakultás igazgatója útján minden semesterben ellenőrzi az illetők tanulmánybeli előhaladását is, a mennyiben az ifjak tartoznak félvéneként kollokválni és erről indexeiket az igazgatónak bemutatni, a ki viszont az Előljáróságnak teszi meg e tekintetben jelentését. Az ingyenes helyekre csak oly ifjak ajánltatnak fel, a kik már legalább egy félévet töltöttek magában az intézetben, hogy így a felajánlással, tapasztalt előmenetelük és magaviseletük alapján, a tanári kar s illetőleg Előljáróság mintegy garantiát vállalhat további előhaladásuk és tisztességes magaviseletük iránt.

Az ifjúság szellemi *előmenetelére* a félévi szigorlatok eredményéből lehet következtetni.

A theologus ifjak I. félévi szigorlatai 1900. január folyamán, a II. félévié pedig május 23., — jun. 16. napjain tartattak meg.

Az *első félévben* általános *jeles* osztályzattal tett szigorlatot 8, általános *jó*-val 13, betegség miatt nem állott szigorlatra 2, egy-egy tárgyból elégtelen osztályzatot kapott 2; a többi (15) általános elégséges;

a *második félévben* általános *jeles* 9 és általános *jó* 9. Egy, vagy több tárgyból nem állott szigorlatra 20, betegsége miatt elmaradt a jövő tanév elejére 2.

A *pályatértelek*, a melyek részint a Telekianumból, részint a Szász Domokos-féle alapítvány kamataiból jutalmaztattak még az 1898—99. tanév végén kihirdetettek, a következők voltak

1. A bibliai tudományok köréből

„Unitárius vagy trinitárius-e a biblia istenfogalma?“ Jutalma a Szász Domokos-alapból 35 frt.

2. A vallásbölcsezet köréből

„A vallás és materiálismus.“ Jutalma a gr. Teleki és Szász Domokos-alapból 35 frt.

3. Az egyháztörténet köréből

„A szerzetesség, — a róm. catholicismus eszménye, — menyiben folyt be a reformátio előidézésére?“ Jutalma a Szász Domokos-alapból 35 frt.

4. Az egyházjog köréből

„Miben nyilvánul a képviseleti rendszer az erdélyi ev. ref. egyházkerület alkotmányában?“ Jutalma Dr. Kádár János igazgató-tanácsi titkár adományából 50 frt.

5. A gyakorlati theologia köréből

a) „A lelkész feladata a hivatalos functiokon kívül. Jutalma a Szász Domokos-alapból 35 frt.

b) Egyházi beszéd szabadon választott textusról. Jutalma ugyanabból 20 frt.

c) Prédikáció-műfordítás német, vagy francia nyelvből. Jutalma ugyanabból 5 frt.

6. A bibliai nyelvészetből szóbeli nyílt pályázat

Az új szövetségből az I—II. korinthusi levél, az ó-szövetségből a Genesis cursiv olvasása és fordítása. Jutalma a Szász Domokos-alapból 35 frt.

7 A héber nyelvből az I. éves theologusok közt legtöbb előhaladást tanusító jutalmazására 16 frt.

A tanári kar 1900. május 29-én tartott gyűlésében határozott a szaktanárok bírálatai alapján a beérkezett pályaművek felett, a jutalmazásra érdemeseknek tartott munkák jelíges leveleit itt bontotta fel, majd a május 31-én d. u. tartott évváró ünnepélyen hirdette ki az eredményt és osztotta ki az összes jutalmakat.

Pálya — s illetőleg szorgalom díjakat nyertek: *Tóth Gyula* II. éves theologus a bibliai tudományok, a vallásbölcészetből, a gyakorlati teológiából és egyházi beszédre kitűzött pályakérdésekért 85 frt; *Mircse Ferencz* IV. é. a gyakorlati teológiai pályaműért 15 frt; egyházi beszédért *Kovács József* III. é. 10 frt, *Székegy Miklós* III. é. 5 frt; prédikáció műfordításért *Lovass Aladár* III. é. 10 frt; a hébernyelvből tanusított előmenetelért *Izsák Aladár* 16 frt; *Kiss Albert*, *Takács József* és *Márton Árpád* 10—10 frt; a zenében való előmenetel jutalmaként *Demes Ferencz* 20 frt; *Kiss Albert* 15 frt; *Csiky István* és *Sebestyén Sándor* 10—10 frt Kiváló szorgalmukért jutalmaztattak *Mircse Ferencz* IV. é. és *Lovass Aladár* III. é. theologusok 12—12 frttal; míg *Farkas Károly* III. éves theologusnak a gyermek istentiszteleteken, a preceseiken és a protestáns estéken való énekvezetői teendőikért 25 frt honozáriumot adott a tanári kar.

Meddő maradt az egyháztörténetből s az egyházjogból kitűzött pályázat. Miután azonban Dr. *Kádár* János igazató-tanácsi titkár és theol. gazdagondnok úr az általa az egyházjogi kérdésre kitűzött 50 frt jutalmat kiosztásra átadta s a tanári kar rendelkezésére bocsátotta, ez az összeg a zenében tanusított előmenetel szorgalom díjaiban osztatott ki. Pálya- és szorgalom díjakban összesen 325 frt. (650 kor.) adatott ki.

Az önképzőköri pályázatokról és jutalmakról alább leendő szó.

A *tanárjelölt* ifjak komoly munkásságáról és jó szelleméről tesz bizonyosságot, hogy közülök újabban ismét ketten kapták meg a 400—400 frtos tanár-képezdei ösztöndíjat; u. m. *Fodor János* és *Nagy Elemér* úgy hogy a bennlakó tanárjelöltek között ily ösztöndíjban részesültek *Fodor János*, *Götz István*, *Habán Mihály*, *Nagy Elemér*, *Szabó Márton*, *Szilágyi Géza* és *Váczai József*; *Görög Ferencz* pedig a „Ferencz József-Erzsébet“ 300 frtos

ösztöndíjat élvezte. E szerint abölcészethallgató tanárjelölt ifjak közül *nvolczan* kaptak magasabb egyetemi ösztöndíjat és tizennyolczan tették magukat érdemesekké az állami ingyenes ellátásra.

Örömmel említjük fel, hogy internátusunk egyik kiváló szorgalmú tagja *Szabó Márton* a IV-ik tanév végeztével nemcsak a tanári szakvizsgát tette le igen szép eredménnyel, hanem „Summa cum laude“ szerezte meg a doktori czímet is. Ugyancsak egyetemi pályá- és szorgalom-díjakat kaptak *Götz István* IV. é. (pályadíj 60 frt szorgalomdíj 100 frt.) *Habán Mihály* III. é. (pályaműért 60 frt, szorgalomdíj 40 frt.) *Nagy Ödön* II. é. (pályadíj 50 frt.) *Fodor János* II. é. (szorgalomdíj 40 frt.) *Róih Ágoston* I. é. (ösztöndíj 43 frt.) és *Váczai József* IV. é. (pályaműért 60 frt, szorgalomdíj 20 frt.)

Az internátus egész ifjúságának *erkölcsi* magaviselete általában kielégítő volt. Fegyelmi ügyben az egész tanévben egyetlen tanár-kari ülést sem kellett tartanunk.

Kedvezőek voltak általában az *egészségi* viszonyok is. Az előfordult kisebb bajokban dr. *Imreh Domokos* egyet. tanársegéd és Vörös-kereszt kórházi alorvos szakavatott és a legnagyobb elismerésre méltó lelkiismeretes kezelése alatt állottak ifjaink.

Intézeti ünnepélyeink voltak október 31-én a reformáció emléknapján, a mikor *Molnár Albert* theol. tanár mondott ünnepi beszédet és márczius 15-én, a melyen dr. *Kecskeméthy István* theol. tanár méltatta a szabadság eszméjét. Mindeniken közreműködött ifjúságunk ének- és zene-egylete s önképző köre a nagy közönség óriási részvéte pedig újból és újból a mellett tett bizonyosságot, hogy intézetünk ünnepélyei nagy népszerűségnek örvendenek.

Fakultásunk disztermében a mult év advent első vasárnapjától egész a f. é. virágvasárnapjáig nemcsak gyermek isteni tiszteletek tartattak a theol. tanári kar és a theologus ifjak közreműködésével, hanem egyszersmind u. n. *protestáns esték* is felolvasásokkal és szavalatokkal, melyeknek célja az ismeretterjesztésen kívül az egyházi öntudat ébresztése is volt.

Szivesen láttuk és üdvözlöttük falaink között junius 7 és 8-napjain az egyházkerület Egyházi Értekezletének nagy számmal egybegyűlt tagjait és jól eső örömmel konstatáljuk, hogy az érte-

kezet a maga két legjelentőségtebb tisztviselői állásával épen tanári karunk két tagját tüntette ki, a mikor *Molnár Albertet* az értekezet egyházi elnökévé, *Nagy Károlyt* pedig annak titkárává választotta meg.

Reméljük, hogy fiatal tanintézetünk egyházkerületünkben mind mélyebb és mélyebb gyökeret fog verni s az Úr kegyelmével mind többről-többre, nyereségről-nyereségre fog vezetni!

Úgy legyen!

III.

A fakultás előljárósága és tanári kara.

1. A fakultás előljárósága.

A fakultás az erdélyi ev. ref. egyházkerület által tartatván fenn s annak tulajdonát képezvén, mint ilyen, annak kormányzata és felügyelete alatt áll.

A közvetlen kormányzás és főfelügyelet a fakultás törvényei értelmében a püspökre s illetőleg annak helyettesére és az egyházkerületi közgyűlés által választott fő- és aligondnokokra és a tanári karra van bízva, a kik együtt alkotják az intézet előljáróságát.

Az előljáróság elnöke Dr. *Bartók György* erdélyi ev. ref. püspök.

Helyettes elnök *Kenessey Béla*, egyh. ker. közfőjegyző.

Főigazgató Dr. *Vályi Gábor*, tud. egyetemi ny. r. tanár, igazgató-tanácsi elnök-helyettes.

Aligondnokok Dr. *Szádeczky Lajos*, tud. egyetemi ny. r. tanár, a Magy. Tud. Akadémia I. tagja, az Erdélyi Múzeum-Egylet bölcsészet-történeti szakosztályának titkára, a kolozsvári ev. ref. egyházközség presbytere stb.

Hóry Béla Kolozsvármegye árvaszéki elnöke, a kolozs-kalotai ev. ref. egyházközség gondnoka, a kolozsvári ev. ref. egyház presbytere, az Erd. Irod. Társ. rend. tagja stb.

Előljárósági jegyző *Pokoly József*, theol. ny. r. tanár.

2. A fakultás tanári kara.

Kenessey Béla igazgató, tanít ó- és új szövetségi irodalomtörténetet és ó- és újszövetségi biblicá theológiát; egyházkerületi

közfőjegyző, a Magy. Orsz. Ref. Egyh. Közalap-Végrehajtó-Bizottság előadója, az Egvetemes tanügyi bizottság tagja, az Orsz. Prot. Árvaegylet, a Magy. Prot. Irod. Társaság, az Erd. Múzeum-Egylet, a Szabad Lyceum és a Mária Dorothea-egyesület választmányi tagja. Tanár 1884 óta. Szerkesztője a Prot. Árvaházi Képes Naptárnak.

Molnár Albert, a gyakorlati theologia ny. r. tanára, az erdélyi egyházkerület egyházi értekezletének elnöke, az Emke tagja, az Erdélyi Prot. Lap szerkesztője. Számos cikke jelent meg e lapban. Tanár 1895 óta. Ez évben felügyelője volt a kolozsvári hitoktatásnak.

Dr. Kecskeméthy Csapó István, az ó- és újszövetségi írásmagyarozat és a hébernyelv ny. r. tanára. Tanár 1895 óta. Rendes és választmányi tagja a Magy. Prot. Irod. Társaságnak, az erdélyi egyházi értekezletnek, a Lorántffy Zsuzsánna jótékony nőegyletnek, a ref. Ifjusági és a budai nőegyletnek, rendes tagja a Magyar Történelmi társulatnak. Szerkesztette a „Kis Tükör“ népies vallásos heti lapot és a „Koszorú“-t, mint a Magy. Prot. Irodalmi Társ. kiadványát.

Pokoly József, az egyháztörténelem ny. r. tanára, a Magy. Prot. Irod. Társ. alapító s a Magy. Történelmi és a Szepesmegyei történelmi társulat rendes tagja, választmányi tagja az erdélyi egyházi értekezletnek, a fakultás könyvtárnoka, az ifjusági ének- és zeneegylet tanár-elnöke; tanár 1895 óta. Cikkei az Erdélyi Prot. Lapban, a Prot. Egyh. és Isk. Lapban. és a Prot. Szemlében jelentek meg.

Nagy Károly, a sythematika-theologia és vallásbölcsezet ny. r. tanára, a tanári szék jegyzője, az erdélyi egyházkerület egyházi értekezletének titkára, az ifj. önképző kör tanár-elnöke. Tanár 1895 óta. Tagja az Erdélyi Múzeum-Egyletnek. A lefolyt tanévben több cikke jelent meg az Erdélyi Prot. Lapban, melynek rendes munkatársa és egy terjedelmesebb önálló műve „Keresztyén vallástan“ I. Kötete.

Borsay Samu a honvéd zenekar karmestere, a zene- és ének s zeneelmélet óraadó tanára.

A theologiai szakon végzett tananyag.

1. *Az ó-szövetségi irodalomtörténetből* Általános bevezetés; történeti, prófétai és költői iratok ó-testamentumi apokryph irodalom és az ótestamentumi kanon története. I. és II. éveseknek heti 3 órán.

2. *Az ó-testamentumi biblica-theológiából* Általános bevezetés s az ó-testamentumi valásfejlődés története Esdrás és Nemiás reformjáig. III. és IV éveseknek heti 3 órán.

3. *Liturgia* elvi rész az istentisztelet alkatelemeiről és az isteni tiszteletről mint szerves egészeiről szóló rész. III. és IV éveseknek heti 2 órán.

4. *Katechetika* elvi és anyagi rész. III. IV éveseknek heti 2 órán.

5. *Homiletikai seminarium* a III. és IV évesekkel heti 2. órán.

6. *Szónoklati gyakorlatok* az I. és II. évesekkel heti 2 órán.

7. *Hébernyelv* Alaktan és mondattan. Heti 3 órán az I. éveseknek.

8. *Újtestamentumi görögnyelv* Idioma és Janos evangéliumának olvastatása. Heti 2 órán az I. és II. éveseknek.

9. *Ó-szövetségi exegesis*: A Példabeszédek fordítása és magyarázata. Heti 3 órán II—IV éveseknek.

10. *Újszövetségi exegesis* Mennyei Jelenésekről írt könyv. III—IV éveseknek heti 3 órán.

11. *Egyetemes egyháztörténet* a reformációtól a bécsi congresszusig I. és II. éveseknek heti 4 órán.

12. *Magyar prot. egyházjog* heti 4 órán a III. és IV éveseknek.

13. *Magyar közjog*, heti 2 órán I—IV éveseknek, mind a két félévben.

14. *Vallásbölcshészet*: A Vallások és a vallásos eszme története. Heti 3 órán I. és II. éveseknek.

15. *Dogmatörténet* alapvetés kora és a középkori dogmafejlődés heti 2 órán III. és IV. éveseknek.

16. *Keresztyén erkölcsstan* bevezetés, történelmi rész, az erkölcsi tudat fejlődése, moralphilozophiai elvi rész és a specialis keresztyén erkölcsstan. Heti 3 órán a III. és IV. éveseknek.

17. *Egyházi ének* heti 2 órán I—IV. éveseknek.

18. *Zene* heti 4 órán I—IV. éveseknek s zongora és harmonium-gyakorlatok a szabad órákban.

Ezekon kívül a theologus ifjak a Ferencz József-tudományegyetemen heti 10—11 óra számig hallgattak neveléstant, neveléstörténetet, irodalomtörténetet, vagy hazai- és világtörténelmet s modern nyelveket (német, angol, olasz, franczia, szabad választás szerint) és a kötelezett tantárgyakból kollokváltak.

Alap- és lelkészképesítő vizsgák.

Az alapvizsgára, mely 1899. szept. 11-én tartatott meg, 10 ifju jelentkezett, a kik közül általános jó osztályzatot nyert 3, elégségest 7

A lelkész-képesítő vizsgák 1899. szeptember 12-én a következő eredménnyel folytak le

Az első lelkész-képesítő vizsgára előállott négy végzett theologus, a kik közül jó eredménnyel vizsgázott 2, elégséggel szintén 2.

A második vizsgát 6 segédlelkész tette le, és pedig négyen jelesen, 1 jóval és 1 elégséges eredménnyel.

Az 1899. decz. 15-én megtartott rendkívüli képesítő-vizsgálaton első lelkész-képesítő vizsgára 4 végzett theologus jelentkezett, a kik közül kettő általános jeles osztályzatot nyert; 1 jó és 1 elégséges, míg a II-ik képesítő vizsgára előállott 4 segédlelkész közül kettő általános jó-val, 2 pedig elégséggel tette le a vizsgát.

Ugyanekkor vizsgáltatott meg írás- és szóbelileg a külömbözeti tárgyakból *Privári Géza* volt kegyesrendi szerzetes, róm. kath. áldozár és képesített középiskolai tanár, ki jelenleg a petrozsényi községi algymnasiumnál van alkalmazva. A lelkészi oklevél részére általános jó osztályzattal állítatott ki.

Míg a f. é. június hó 12-én *Kövári Zoltán* képesített elemi iskolai tanító a romániai missio területére jogosító minősítéssel laikus-missionáriusi vizsgát tett a biblia-ismertetésből, az egyházjogból, a liturgikából, a homiletikából és a katechetikából, miután előbb írásbeli dolgozatképen egy biblia-magyarázatot dolgozott

ki. Nyert bizonyítványa és jogosítványa Románián kívül azonban sehol nem érvényes. A romániai különleges helyzet tette szükségessé, hogy a jelenleg Bukarestben alkalmazott tanító egyzersmind lévitai teendőkre is feljogosítsassék.

A fakultás könyvtára.

A fakultás könyvtára, a tanári kar és az internátus ifjúságának használatára van rendelve. Tekintettel a tanári pályán levő bentlakó ifjakra, ezek tanszakai is figyelembe vétetnek némileg a fejlesztésnél, azonban a gyarapítás főszakiránya a theologiai.

A folyó tanévben is, mint megelőzőleg, könyvtárunk ajándékok és vétel útján gyarapodott. A gyarapodás a két forrásból összesen 226 mű, 348 kötet, illetőleg füzetben növelte könyvtárunk állományát.

Ajándékozás által a következők gyarapították könyvtárunk at:

Garda József hagyatéka	64 mű	87 köt. illetőleg füzet
Dr. Ferenczi Zoltán	1	2
Dr. Gyalui Farkas	3	3
Herepei Gergely	1	1
Pokoly József theol. tanár	6	8

A fakultás tanári karának rendelkezése alatt álló és a könyvtár gyarapítására fordítandó 587 frtnyi összegből a jelen tanévben is folyóiratok és könyvek vásároltattak. A vásárlás által beszerzett műveknek száma 151, melyek 237 kötet, illetőleg füzetet tesznek.

A törzs-állomány körülbelől 13139 kötet s 8316 mű.

Bennlakás és convictus.

Az internátus jelenleg tulajdonképen 80 ifjú befogadására van felszerelve s e célra három hálóterem, hét nappali dolgozó szoba, ebédlő- s játék- és olvasóterem áll rendelkezésre; de a jelentkezők nagyobb számára tekintettel a lefolyt tanévben néhány más helyiséget is igénybe vettünk, a mikor 4 kisebb szobát rendeztünk be a még felvett 7 ifjúnak.

A convictusi ellátás magának az intézetnek házi kezelése alatt van. Az anyag bevásárlására és a főzésre főtiszt. özv. *Szász Domokosné* ő méltósága elnöklete alatt egy női bizottság ügyel fel, a mely hetenkint váltakozva 2—2 tagja által gyakorolja az ellenőrzést. E bizottság tagjai *Asztalos Jánosné*, *Dávid Antalné* (alelnök), *Fekete Gáborné*, *Geréb Mártonné*, *Grátz Mórné*, *Herpepi Gergelyné*, özv. *Inczédy Sámuelné*, özv. *Fokszman Nándorné*, dr. *Kecskeméthy Istvánné*, *Kiss Sándorné*, *Kozma Ferenczné*, özv. dr. *Lengyel Dánielné* (titkár), *Molnár Albertné* (alelnök), *Nagy Károlyné*, *Pokoly Józsefné*, *Régeni Györgyné*, *Szász Lajosné*, özv. *Veress Sándorné* és *Velle Sándorné*.

Hálás köszönetünk kifejezése csak csekély viszonzás lehet azért a gondos, odaadó, fáradhatatlan buzgolkodásért, a melyet a női bizottság tagjai a convictus érdekében kifejtének.

Mély részvétellel és hálás kegyelettel kell e helyen megemlékeznünk a felügyelő női bizottság páratlanul buzgó alelnökének *Kenessey Béláné* szül. *Vágfalvy Ilona* úrasszonynak f. é. ápr. 7-én bekövetkezett elhunytáról, a ki a legnagyobb odaadással munkálkodott convictusunk felügyeleténél. Kisérje áldás hű emlé-

kezetét! Helyére alelnökké *Molnár Albertné* úrasszony választotta meg.

A gazda-gondnoki teendőket ez évben is szokott buzgóságával dr. *Kádár János* igazgató-tanácsi titkár úr végezte. Az általa vezetett s az igazgató által felülvizsgált számadásokból a következő adatokat állítottuk össze

Sorszám	Az egyes számlák czimei	Bevétel		Kiadás	
		frt	kr	frt	kr
1	Pénztár maradék számla..	150	49	—	—
2	Egyházkerületi pénztár számla	10900	—	—	—
3	Konviktus fenntartási számla	5193	—	6602	35
4	Személyzet javadalmi számla..	110	—	1622	64
5	Házfenntartási számla	—	49	1966	87
6	Fűtési számla	147	83	2025	10
7	Világítási számla	—	—	777	19
8	Könyvtár számla	87	—	682	—
9	Vegyesszámla .	11	80	98	50
10	Felszerelési számla	348	—	262	36
11	Tandij számla	—	—	723	—
12	Házbér-számla	1640	—	—	—
13	Konviktusi díjak visszatérítése	—	—	10	—
	Összesen..	18588	61	14770	01

A tápintézet szept. 7-én nyílt meg és június 18-án zárta be.

A különböző élelmi szerekből a következő mennyiségek használtattak fel

Kenyér (1 adag 7 kr, azaz reggeli, ebéd és vacsora összesen 20 deka	20638 adag
Marhahús à 42 kr	2198:80 klg.
Borjuhús à 38—28 kr.	2489:20
Disznóhús à 48 kr.	1370
Zsir à 60 kr.	760:90
Tej à 9 kr.	5784 lit.

Kávè à 1 frt 37 kr.	86·20 klgr.
Czukor 47½ kr.	280

Fűszernemű, liszt s egyéb bolti cikkek (a kávé és czukor beszámításával) 702 frt 04 kr. arú, továbbá zöldség és főzelék-nemű káposzta 1000 fő burgonya 80 zsák (66 mázsa) murok-répa 80 lit. véka zeller 900 db, czékla 45 lit. véka, veres káposzta 103 fő karalábé 650 db paszuly 37 lit. véka, borsó 150 klgrm, lenese 238 kiló, dió 10 véka, petrezselyem 15 frt áru; szilvaiz 60 lit. csipkeiz 20 kupa paradicsom 18 frt áru hagyma 240 koszoru, összesen 300 frt áru zöldség és főzelék-nemű.

Egy-egy ifjú naponkénti ellátása, csak a tápintézeti költségek beszámításával, átlag 36 krba került.

VIII.

Ifjusági egyletek.

Az ifjusági *önképző-kör* alakuló gyűlését 1899. szept. 22-én tartotta meg *Nagy Károly* felügyelő tanár vezetése mellett. A tagok száma az alakulás alkalmával volt 64, kik közül hivatásuk 4-et elszólitott sorainkból s így az év végével 60. Tartott a kör összesen 22 gyűlést, melyek közül 17 rendes, 2 díszgyűlés; választmányi 2 és egy alakuló gyűlés volt. A két díszgyűlés egy-két intézetünk nagynevű alapítója Szász Domokos halálának emlékére, a másikat, mely nyilvános volt, a Kossuth halála emlékére tartotta megfelelő programmal.

A kör munkássága szavalatokban, felolvasásokban és bírálatokban jutott kifejezésre. Ugy a szavalatok, mint a felolvasások és bírálatok alá voltak vetve az önk. kör kritikájának, s az év végével mintegy reasummálásaként a kör kritikai irányának, az egész évi munkásság bírálása és egybevetése alapján adattak ki a jutalmak.

A jutalmakat a kör évi jövedelméből és a ngs. Hóry Béla árvaszéki elnök úr által évváró ima jutalmazására tett alapítvány kamatjából tűzte ki. A szavlati versenyen csak azok vehettek részt, a kik évközben is szavaltak a kör gyűlésein, valamint a jutalmak elnyerésére is csak azon művek tarthattak igényt, melyek évközben a kör gyűlésein felolvastattak. A kör a következő pályatételeket, illetve jutalmakat tűzte ki

Okt. 31-iki ódára. 10 k. nyerte *Tóth Gyula* II. é. theol. 2. Theol. értekezésre 10 k., melyet nt. Nagy K. felügyelő tanár úr 20 k. toldott meg s így az értekezés díja 30 k. melyet *Lessing, mint theologus* cz. munkájával nyert *Loisch János* 3. Szépirodalmi értekezésre 10 kor., melyet a kör, minthogy a „*Széppróza vagy*

vers" pályatételre megfelelő munka fel nem olvastatott, e tétel díjjával toldott meg s így összesen 20 kr., melyet „*Főtvis J. br nevelés elmélete*" cz. munkájával nyert *Fodor János* II. é. tj. 4. Komoly szavatra 10 kor., a kör előtt tartott versenyszavala- ton nyerte *Deésy Sándor* II. é. th. 4. Évzáró imára a Hóry-féle alapítvány kamatjának fele, nyerte *Tóth Gyula*. 5. Molnár Al- bert, a legjobb egyh. szónoklat jutalmazására tűzött ki 1 aranyat; a kör előtt megtartott verseny alkalmával *Márton Árpád*-nak íté- tetett oda. 6. Minthogy vig szavlati versenyre jelentkező nem volt, e tétel díjját a kör az egyh. szónoklat második díjául tűzte ki, a díj 10 kor., nyerte *Sebestyén Sándor*.

A pénztár állása a mult évről 149 kor. 58 fill. áthozat, az idei kiadás 64 korona, levonva ezidei jövedelemből és a mult évi pénztármaradékból, az ez évi készpénz 241 k. 58 fill.

A kör tisztviselői voltak: ifj. elnök *Molnár Imre* IV. é. theol., alelnök *Mircse Ferencz* IV. é. theol., titkár *Nagy Ödön* tj., főjegyző *Tóth Gyula* II. é. theol., pénztárnok *Lovass Aladár* III. é. theol., ellenőr *Máthé Gyula* II. é. theol. A tisztikarban válto- zás állott be évközben, a mennyiben az eltávozott Molnár Imre elnök helyébe *Farkas Károly* III. é. theol. választatott meg.

Az ifjusági *ének- és zene egyesület* alakuló közgyűlése 1899. szept. 21-én volt *Pokoly József* felügyelő tanár vezetése alatt. A 38 tagot számláló énekkarunk és a 12 tagu zenekar fényes ered- ményeket ért el. Az okt. 31-iki reformációi ünnepély, majd az egyetemi körrel együtt nov. 1. a köztemetőben rendezett emlé- ünnepély, a márcz. 15-iki ünnepély és az intézetünkben történt két gyászesetnél való közreműködés, továbbá az intézetünk ke- belében rendezett minden ünnepély eredménye fényesen tesz bi- zonyosságot a mellett, hogy ifjuságunk ének- és zene-egylete ez év- ben is kitartással dolgozott és eredményben jóval felülmulja az előző éveket. Külön kell megemlékeznünk az ének- és zene-egy- let marosvásárhelyi hangversenyéről 1900. febr. 11-én, mely gaz- dag erkölcsi és anyagi sikerével biztatást nyújtott a jövőre is.

Az egyesület a jótékony célnak is áldozott, mikor a márcz. 1-én tartott hangverseny tiszta jövedelmét a szeretetház alaptöké- jének gyarapítására ajánlotta fel; összesen 135 koronát. Vagyon- állás a mult év végén volt 107 frt, az idén pedig leszámítva a

110 frt kiadást, a pénztári készletünk 250 frt. Ingóságokban 104 frt 73 kr. Az összes vagyon 354 frt 73 kr.

Az imént felsorolt eredmények, úgy anyagiakban, mint erkölcsiekben, intézetünk fennállása óta egy ember nevével, fáradhatatlan munkásságával állanak szétválaszthatatlan viszonyban. Ott volt mindenütt, biztatott, lelkesített s művészi játékával vezetett *Rácz Dezső* tanárjelölt, a kit az évzáró ünnepélyen az ifjúság hálája és elismerése jeléül értékes ezüst babérkoszorúval ajándékozott meg.

Nagy köszönettel tartozik az egylet *Borsai Sámuel* honvédenekari karnagy urnak is, ki tanácsaival és vezetésével mindig szívesen állott az egylet mellett.

Végül Theol. fakultásunk internájusának *ifjúsági egylete* alakuló gyűlését 1899. szept. 18-án tartotta meg, felügyelő tanára Kenessey Béla theol. igazgató vezetése mellett. Az egylet tisztikara a következőkép alakult meg Elnök Gaál Ferencz s. lelkész; alelnök Czirmay Zoltán IV. é. th., főjegyző Farkas Károly III. é. tj.; aljegyző Lőrincz Áron I. é. th.; pénztáros Daru Mihály IV. é. th.; ellenőr Molnár Imre IV. é. th., és Fehér Gábor III. é. tj.; főlapfelügyelő Tóth Gyula II. é. th., segéd lapfelügyelők Oravecz Ödön I. é. tj. és Izsák Aladár I. é. th.; választmányi tagokká választottak Bartha János, Lengyel Endre, Mockovcsák János, Osváth Ferencz, Ősz Lázár és Szatmári Jenő. Változás történt évközben a tisztikarban, a mennyiben Gaál Ferencz elnök és Czirmay Zoltán eltávoztával elnökké választott Mircse Ferencz IV. é. theol.; alelnökké pedig Rácz Dezső tj. Továbbá a két s. lapfelügyelő lemondásával megürült helyre, az olvasó terembe fenn tartandó nagyobb rend kedvéért 6 s. lapfelügyelőt választott az egylet. — Az év folyamán 7 rendes, 9 rendkívüli és 9 választmányi ülés tartatott. Az egyletnek kötelezett tagja az intézet minden növendéke, kik fejenként 2 frt. tagsági díjat rizettek, mely összeget az olvasó terembe járó lapok megrendelésére fordít.

Az olvasó teremben a következő lapok és folyó iratok jártak; Egyházi lapok közül az összes egyházi heti lapok, Protestáns Szemle, Ker. Evangylista, Kis Tükör, Prot. Pap, Debreczeni Theol. Közlöny, Ev. Egyh. és Iskola. Szaklapok Orsz. Közép. Isk. Tan. Egyesületi Közlöny, Erdélyi Múzeum, Magyar

Kritika, Hivatalos Közlöny, Magyar Paedagogia, Magy. Nyelvőr, Erdély és Term. Tud. Közlöny Szépirodalmiak Vasárnapi Ujság, Uj Idők, Kolozsvári és Budapesti Egyetemi Lapok és a Magy. Szalon. Napi lapok Magy. Ország, Egyetértés, Budapesti Hirlap, Pesti Hirlap, Pesti Napló, Magyar Nemzet, Politikai Ujdonságok, Ellenzék. Maros Vásárhely, Székely Nemzet, Székely Lapok, Szilágy, Szamos és a Neues Pester Journal. — Élcz lapok közül Borsszem Jankó, Kakas Marton és a Pillangó. — Összesen 42.

Fontos mozzanat az egyesület életében, a mi ennek fejlődését mutatja, hogy a lefolyt évben 100 forinttal „A Magy. Prot. Irodalmi Társaság” alapító tagjai közé lépett be. Egy új jelentős mozzanat pedig az, hogy a budapesti ref. ifj. Egyesület diák osztályának felhívására, egyesületünk részt óhajtván venni a nagy evangeliomi munkában, a Londonban 1900. jan. 2-ik és következő napjain megtartott Ker. Ifj. Egyesületek Világcongressusán Hamar István pesti th. tanár által képviseltette magát, hozzájárulván anyagiilag is a felkért képviselő úti költségeihez.

Emlékezetes marad egyesületünk életére az is, hogy a budapesti ref. ifj. egyesület diákosztálya által f. év febr. 11. és 12-én tartott gyűléseken képviselőleg részt vett. Ennek az útnak hasznos eredménye lett, hogy az egyesület képviselői meggyőződve a budapesti ifjuság fáradhatlan, igazi keresztyéni szeretettel végzett nemes munkájáról, melyet prot. anyaszentegyházunk erősítése érdekében az egyháztársadalmi és valláserkölcsei élet ápolása terén kifejtének — hazatérve nem mulaszthatták el ifjuságunkat hasonló munka megkezdésére és végzésére buzdítani Szavok nem is hangzott el a pusztában. Még ezen évben ifj. egyesületünk a maga pártfogása alatt „Prot. Ifj. Egyesület” alapított, melynek célja és feladata, a városi kültagok bevonása, egyesületté tömörítése által közösen munkálni a társadalmi és valláserkölcsei élet ápolásán. A mozgalom egyelőre azonban egészen magánjellegű volt, teljesen csak barátságos összejövetel formájában nyilatkozott.

Az ifjusági egyesület hivatásának megfelelőleg ezen évben is társadalmi szerepét tőle telhetőleg igyekezett betölteni. Minden alkalommal részt vett az idén is az egyetemi ifjuság testvéreihez illeően a közös bánatban és örömben.

Október 6-án testületileg vett részt az ezen napon tartott templomi istentiszteleten a helfarkas-utczai, templomban és a gyászünnepélyeken. Október 31-két, a reformatio emlékére, fényes, nagyszámu közönség előtt nyilvánosan ünnepelte meg, melynek programját a szépen előadott ének- és zenedarabokon kívül Gaál Ferencz imája; nt. Molnár Albert alkalmi beszéde, Deési Sándor és Márton Á. által előadott dialog és a Farkas K. által elszavalt alkalmi óda képezte. Nemzeti ujjászületésünk dicsó ünnepét márcz. 15-két, szintén impozáns nagyszámu lelkes közönség jelenlétében ünnepelte meg ifjuságunk. A lelkesen előadott és lelkesítő ének és zene számokon kívül Mircse Ferencz alkalmi imája, Kecskeméthy István th. tanár beszéde, Deési S. és Márton Á. szavaltatai tették ez ünnepélyt a maga nagyságához méltó sikerüvé.

Fell kell említenünk, hogy a debreczeni ev. ref. theologusok által kezdeményezett theologiai ifjusági congressuson is négy képviselőjével vett részt az egylet, illtőleg négy theologus ifjut támogatott anyagilag az ezen való megjelenésben.

Az egylet ez évi vagyoni állása. Bevétel tartalék tőke kammattal 1135 kor. 10 fill. tagsági díjakból 387 kor. Összesen 1522 kor. 10 fill. Kiadás A játékteremnek kölcsön 200 kor. M. Prot. Irod. Társaság tagsági díj 200 kor. Lapokra 242 kor. 44 fill. Vegyes kiadás 326 kor. 86 fill. Összesen 939 kor. 30 fill. Jelenlegi pénzkészlet 552 kor. 80 fill.

Statistikai adatok.

I.

<i>A) Theológiai tanfolyam</i>	A fölvettek száma	Nyelvismeretre					Évközben ki-maradt	Év végén volt
		csak magyarul beszélt	magyarul és németül be-szélt	magyarul és oláhul	magyarul, németül és egyéb nyel-ven	—		
I. évfolyamban. . .	18	17	—	1	—	—	18	
II. évfolyamban. . .	10	10	—	—	—	—	10	
III. évfolyamban. . .	11	10	—	1	—	2	9	
IV. évfolyamban. . . .	3	3	—	—	—	—	3	
Összesen. . .	42	40	—	2	—	2	40	
<i>B) Bölcsészeti hallgatók</i>								
I. évfolyamban. . .	14	8	3	3	—	1	13	
II. évfolyamban. . .	13	8	3	1	1	—	13	
III. évfolyamban. . .	8	6	2	—	—	—	8	
IV. évfolyamban. . . .	16	13	1	1	1	1	15	
Összesen. . .	51	35	9	5	2	2	49	

A növendékek mindnyájan ev. ref. vallásúak voltak, csak a bölcsészethallgatók között volt 8 ág. h. ev. vallású.

Nemzetiségre nézve mind magyarok.

II.

<i>A) Theologiai tanfolyam</i>	A növendékek életkorát tekintve volt						
	19 éves	20 éves	21 éves	22 éves	23 éves	24 éves	24-nél idősebb
I. évfolyamban.	5	11	1	1	—	—	—
II. évfolyamban.	—	4	4	1	1	—	—
III. évfolyamban.	—	5	—	3	2	—	—
IV. évfolyamban.	—	—	—	—	3	—	—
Összesen . .		20	5	5	6	—	—
<i>B) Bölcsészethallgatók</i>							
I. évfolyamban.	12	2	—	—	—	—	—
II. évfolyamban.	4	3	3	2	—	—	—
III. évfolyamban.	—	2	4	2	1	—	—
IV. évfolyamban .	—	—	—	4	3	3	1
Összesen . .	16	7	7	8	4	3	1

III.

<i>A) A theologiai tanfolyam hallgatóinak szülei között van foglalkozásra nézve</i>	I.	II.	III.	IV.	összes
	évesek				
Lelkész	3	3	2	—	8
Tanár	—	—	—	—	—
Tanító	4	2	2	—	8
Gazdatiszt	—	—	—	—	—
Tisztviselő	—	—	—	—	—
Kereskedő	—	—	—	—	—
Iparos.	2	—	—	1	3
Földmives	9	5	5	2	21

<i>B) A bölcsészeti tanfolyam hallgatóinak szülei között van foglalkozásra nézve</i>	I.	II.	III.	IV	összes
	é v e s				
Lelkész	5	3	3	2	13
Tanár..	2	1	—	—	3
Tanító ...	3	2	1	5	11
Gazdatiszt	—	—	—	—	—
Tisztviselő.	4	1	1	3	9
Kereskedő	—	—	—	—	—
Iparos....	1	1	1	2	5
Földmives	1	2	2	2	7

IV.

<i>A) A theologiai tanfolyamra</i>	Egynázkerületek szerint volt				
	erdélyi	duna- melléki	dunán- túli	tiszán- innyi	tiszán- túli
I. évfolyamban	17	—	1	—	—
II. évfolyamban	9	—	—	1	—
III. évfolyamban	8	—	—	—	1
IV. évfolyamban ..	3	—	—	—	—

<i>B) Bölcsészeti tan- folyamon</i>	Egyházközségünk szerint volt						
	Erdélyi	duna- melléki	dunán- túli	tiszán- innyi	tiszán- túli	tiszai ág.h. ev.	bányai ág.h. ev.
I. évfolyamban .	6	1	—	1	1	1	—
II. évfolyamban	5	1	—	—	2	2	1
III. évfolyamban.	3	—	—	—	4	1	—
IV. évfolyamban.	5	1	2	1	3	1	—

Az internátus növendékeinek névsora.

A) A theologiai tanfolyam hallgatói*

IV. évesek.

1. Czirmay Zoltán, Kézdi-Vásárhely, Háromszék vm.
2. Mircse Ferencz, Barátos, Háromszék vm.
3. Molnár Imre, Deésháza, Szilágy vm.

III. évesek.

1. Bitai Géza, Léczfalva, Háromszék vm.
2. Farkas Károly, Sáromberke, Alsó-Fehér vm.
3. Kovács József, Kézdi-Vásárhely.
4. Lovass Aladár, Nábrád, Szatmár vm.
5. Magyar Árpád, Fintaháza, Maros-Torda vm.
6. Ósz Lázár, Uzon, Háromszék vm.
7. Sebestyén Sándor, Nagy-Borosnyó, Háromszék vm.
9. Szabó András, Bita, Háromszék vm.

II. évesek.

1. Bartha János, Páva, Háromszék vm.
2. Bálint Ferencz, Felső-Torja, Háromszék vm.
3. Bedő Ödön, Szent-László, Udvarhely vm.
4. Daróczi Ferencz, Alsó-Ilosva, Szolnok-Doboka vm.

---

* Csak azok nevei közöltettek, a kik a tanévet elvégezték; az év-
közben eltávozottak nincsenek felvéve.

5. Deési Sándor, Középlak, Kolozsm.
6. Máthé Gyula, Szamos-Ujvár, Szolnok-Doboka vm.
7. Osváth Lajos, Bacza, Szolnok-Doboka vm.
8. Szabó István, Kézdi-Márkosfalva, Háromszék vm.
9. Szabó Sándor, Mező-Bánd, Maros-Torda vm.
10. Tóth Gyula, Maklár, Heves vm.

I. évesek.

1. Bartha Lajos, Kőkös, Háromszék vm.
2. Bihari István, Nagy-Enyed.
3. Csiki István, Felvincz, Torda-Aranyos vm.
4. Demes Ferencz, Zabola, Háromszék vm.
5. Farkas István, Ilyefalva.
6. Farkas Jenő, Székely-Udvarhely, Udvarhely vm.
7. Farkas József, Nyárad-Szt.-Benedek, Maros-Torda vm.
8. Izsák Aladár, Bürüs, Somogy vm.
9. Kiss Albert, Ilyefalva.
10. Kónya Kálmán, Zabola, Háromszék vm.
11. Lőrincz Áron, Farczád, Udvarhely vm.
12. Márton Árpád, Patakfalva, Udvarhely vm.
13. Megyaszai Mihály, Kézdi-Vásárhely.
14. Péter Gerő, Étfalva, Háromszék vm.
15. Pünkösti Lajos, Uzon, Háromszék vm.
16. Rákosi Dezső, Szent-Erzsébet, Udvarhely vm.
17. Takács József, Felvincz.
18. Varga Károly, Túr, Alsó-Fehér vm.

B) Bölcsészethallgató tanárjelöltek.

1. Barthos Indár, Sövényfalva, K.-Küküllő vm. I. é.
2. Batta István, Beje, Gömör vm. I. é.
3. Borsodi Károly, Rimaszombat, Gömör vm. IV. é.
4. Daru Mihály, Hódmezővásárhely, IV. é.
5. Darvai István, Muzsna, Háromszék vm. III. é.
6. Fehér Gábor, Méhtelek, Szatmár vm. II. é.
7. Fodor János, Nagy-Enyed. II. é.
8. Futó Mihály, Hódmező-Vásárhely, I. é.

9. Gál Jenő, Vajda-Hunyad. I. é.
10. Gergely Lajos, Bere, Maros-Torda vm. IV. é.
11. Görög Ferencz, Szászváros. I. é.
12. Götz István, Brassó. IV. é.
13. Győre János, Abony, Pest vm. II. é.
14. Habán Mihály, Tamásfalva, Gömör vm. III. é.
15. Kakasi Gyula, Nagy-Teremi, K.-Küküllő vm. IV. é.
16. Kliment Jenő, Péteri, Pest vm. II. é.
17. Kónya Gyula, Kristyór, Hunyad vm. I. é.
18. Kútasi Károly, Belényes-Sonkolyos, Bihar vm. I. é.
19. Lengyel Endre, Csenger, Szatmár vm. II. é.
20. Loisch János, Nagy-Szalók, Szepes vm. II. é.
21. Maller Dezső, Simontornya, Tolna vm. I. é.
22. Matolcsy László, Kaposvár. IV. é.
23. Mockovcsák János, Beszterczebánya II. é.
24. Molnár Gyula, Tövis, III. é.
25. Müller Ede, Maros-Vásárhely II. é.
26. Nagy Elemér, Kis-Majtény, Szatmár vm. III. é.
27. Nagy Endre, Maros-Vásárhely, III. é.
28. Nagy Géza, Hajdu-Nánás. I. é.
29. Nagy Ödön, Hajdu-Nánás. III. é.
30. Oravec Ödön, Rozsnyó, Gömör vm. I. é.
31. Orbán Elek, Mező-Pagocsa, Maros-Torda vm. II. é.
32. Osváth Ferencz, Békés. II. é.
33. Rácz Dezső, Moha, Fehér vm. végzett tj.
34. Róth Ágoston, Kőhalom, N.-Küküllő vm. I. é.
35. Sándor Pál, Alcsuth, Fehér vm. I. é.
36. Spániel Vincze, Nagy-Szredistye. IV. é.
37. Sylvester Ákos, Vizakna. IV. é.
38. Szabó Márton, Hajdu-Hadház. IV. é.
39. Szathmári Jenő, Marosvásárhely. II. é.
40. Szász József, Füle, Udvarhely vm. IV. é.
41. Szegedi Dezső, Székely-Udvarhely. II. é.
42. Székely János, Ádánd, Somogy vm. IV. é.
43. Széles Lajos, Kecset, Udvarhely vm. I. é.
44. Szilágyi Géza, Adorján, Szatmár vm. III. é.
45. Telegdi Bertalan, ev. ref. s. lelkesz, Beregszász. IV. é.

46. Vargha Dezső, Mágócs, Csongrád vm. IV. é.
  47. Varga János, Koltó, Szatmár vm. III. é.
  48. Váczy József, Szatmár-Németi. IV. é.
  49. Zsák Zoltán, Nyiregyháza. II. é.
-

Pályakérdések az 1900—1901 tanévre..

A tanári kar f. é. május 29-én tartott ülésén az 1900—1901. tanévre a következő pályatételeket állapította meg:

1. A bibliai tudományok köréből

Pál apostol élete és működése az Apost. Cselek. és saját levelei alapján.

Jutalma a Szász Domokos-alapból 70 korona.

2. A systematika theológiából

„Grundris der Dogmengeschichte von Dr. A. Dorner. Berlin. Verlag Georg Reimer“ című munka első részének (1—239 l.) részletek ismertetése az utolsó §-nak (221—239 l.) szabatos műfordításával. Jutalma a gr. Teleki és Szász Domokos alapból 100 kor.

3. Az Egyetemes keresztyén egyháztörténetből:

A magyarok megtérítése.

Jutalma a Szász D.-alapból 70 korona.

4. Az egyházjogból:

A presbyterium felállítása és fejlődése, jelenlegi jog- és hatásköre a magyarországi ev. ref. egyházban.

Jutalma a Dr. Kádár János igazg. tan. titkár úr adományából 100 kor.

5. A gyakorlati theologia köréből

a) A bibliai történetek, mint népiskolai vallástanítási anyag; e történetek módszere és példaképen dolgoztassék ki valamelyik bibliai történet gyakorlati tanítás alakjában.

Jutalma 50 kor.

b) Egyházi beszéd szabadon választott alapige szerint. Jutalma 50 kor.

c) Predikáció műfordítás német, vagy francia nyelvből. Jutalma 40 kor.

d) Legjobb predikáció előadásért, (nyílt pályázat.) Jutalma 20 kor.

E gyakorlati theol. kérdések jutalmi részint a Nagy Péter, részint pedig a Szász Domokos-féle alap kamataiból tüzetnek ki. 6. A bibliai nyelvekből szóbeli nyílt pályázatra:

A Genesis a héberből és I. II. Korinth. levél a görögből.

Jutalma a Szász D. alapból 70 kor.

7. A héber nyelvből az I. éves theologusok közt legtöbb előmenetelt tanusító jutalmazására 32 kor.

8. A legjobb harmonium-játszónak jutalma 70 kor., mely a folyó évről bennmaradt díjából fedeztetik.

A pályamunkák idegen kézzel írva s jelíges levéllel ellátva *1901. május 1-én déli 12 óráig* adandók be a fakultás igazgatójához s ugyanott kell a kitűzött határidőig a szóbeli nyílt pályázatokra is jelentkezni.

A kitűzött határidőnél később sem pályamunkák, sem jelentkezések nem fogadtatnak el.

Értesítés

az erdélyi ev. ref. egyházkerület kolozsvári theologiai fakultásáról az 1900—1901. tanévre vonatkozólag.

1. Az 1900—1901-iki tanév ünnepélyes megnyitása szeptember hó 9-én vasárnap d. e. 11 órakor lesz a fakultás épületének dísztermében.

2. A felvételért való folyamodványok érettségi bizonyítvánnyal, illetőleg annak hitelesített másolatával, vagy leckekönyvvvel (index) hitelesített adókönyvi kivonattal és családi értesítővel felszerelten és a fakultás igazgatóságához címzetten *folyó évi augusztus hó 20-ig* küldendőek be. Később érkezett folyamodványok nem vétetnek tekintetbe.

A folyamodványok felzetén megjelölendő a folyamodó lakása és utolsó postája.

A folyamodók a beadásra kitűzött határidő után 8 nap alatt értesíttetnek folyamodványaik miként történt elintézéséről.

A *volt növendékeknek*, a mennyiben nem jótéteményesek, elég csak levélben jelentkezniök.

Az *állami jótéteményeseknek* évről-évre kell folyamodniok, a 2. pontban jelölt módon szerelve fel folyamodványaikat s azokat a Nagyméltóságu Vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézetten a fakultás igazgatóságához kell beküldenöik.

A ki azonban *augusztus 20-ig* nem jelentkezik, vagy nem folyamodik, eltávozottnak tekintetvén, helye mással töltetik be.

3. A jövő 1900—1901-iki tanévre a fakultás mélt. Előljárósága a *theologus* *ifjak* felvételét illetőleg kimondotta, hogy *a hittanhallgatók közül a stipendiumban részesülők csak a 80—50 frt. (160—100 kor.) díjfértők köze vehetők fel, míg a többiek — valamint az újonnan jelenkezők is — a 80 - 25 frtos (160 - 50 kor.)*

fizetők közé. „*Feles*“ érettségi bizonyítvánnyal jelentkező theol. ifjak már azonnal vagy ösztöndíjra, vagy teljesen ingyenesen vétetnek fel.

A theologus ifjakért — a kötelező tárgyakért — az egyetemi tandíjat a fakultás fizetni.

A hittanhallgatók részére tizenöt 200—200 koronás és egy 180 kor. ösztöndíj, továbbá a legáció jótéteménye helyzetetik kilátásba.

4. A *bölcsészethallgatók* évi 300 kor. rendes, illetőleg a régi növendékek közül öten 200 kor. kedvezményes díjfizetése mellett vétetnek fel. Az ellátási díjat három egyenlő részben (szept. január és április) kell fizetni, de indokolt kérelemre az intézet igazgatója havi díjfizetést is engedélyezhet; úgy azonban, hogy a díjat a hónap öt első napján feltétlenül be kell fizetni, mert különben az étkezés a hátralékosoktól elvonatik.

5. A beíratáskor minden egyes felvett növendék kivétel nélkül 20 kor. beíratkozási, felszerelési, könyvtári stb. díjat tartozik fizetni, mely fizetés alól felmentés senkinek nem adatik végül az intézeti törvények 1 példányát tartozik megvenni (40 fill.)

6. A *beíratások* a jövő tanévre szeptember 7 és következő napjain lesznek.

7 A bennlakásra felvett ifjak *szeptember hó 7-től* kezdve jöhetnek.

A tápintézetben a főzés szept. 8-án kezdődik.

Szeptember 7-ike előtt senki bennlakást és szeptember 8-ika előtt senki kosztot az intézetben nem kaphat még külön kérelemre sem. Az internátusi ellátás lakásból, fűtéssel és világítással, étkezésből — reggeli, ebéd és vacsora — áll.

8. A *theologiai alap- és lelkésképesítő vizsgák* (káp-láni és papi vizsgák) *szeptember 10—12. napjain* fognak megtartatni.

E vizsgákra a jelöltek szeptember 9-én, illetőleg a papi vizsgát teendők szeptember 10-én tartoznak a fakultás igazgatójánál jelentkezni, nála okmányaikat (indexeiket, illetőleg első papi vizsgai és szolgálati bizonyítványaikat) bemutatni és a képesítő vizsgák jelöltjei vizsgadíj címen személyenként 10—10 koronát s a kiállítandó bizonyítványért külön 5 koronát lefizetni.

9. *A javító- és pótvizsgálatok* a beiratások ideje alatt, szeptember 7—8 napjain lesznek. Az ezen napokat elmulasztók csak a tanári kartól külön kért és teljesen indokolt kérelemre nyert engedély mellett tehetnek később szigorlatot; de a míg szigorlataikat le nem tették, semmiféle intézeti kedvezményes jótéteményben nem részesülhetnek.

10. Esetleges tudakozódások a theologiai fakultás igazgatójához intézendők (Kolozsvár, Külmagyar-utca 1-ső szám.)
